

**RIPOTI YA KAMATI YA KUDUMU YA KUSIMAMIA OFISI ZA VIONGOZI WAKUU
WA KITAIFA YA BARAZA LA WAWAKILISHI KWA MWAKA WA FEDHA
2014/2015**

SEHEMU YA KWANZA

UTANGULIZI.

Kamati ya Kusimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa ya Baraza la Wawakilishi imeundwa kwa mujibu wa kifungu cha Kanuni cha 106 (h) cha Kanuni za Baraza la Wawakilishi toleo la mwaka 2012 na majukumu yake yametajwa katika kifungu cha 114 kama ifuatavyo:

- a) Kufuatilia utekelezaji wa maagizo ya Kamati yaliyotolewa kwenye ripoti ya Kamati ya mwaka uliotangulia
- b) Kufuatilia utekelezaji wa Sera na Mipango ya Wizara husika kwa kadri Spika atakavyoelekeza kwa mujibu wa malengo yaliyowasilishwa Barazani wakati wa usomaji Bajeti na Hotuba nyengine za Waziri alizotoa Barazani.
- c) Kufuatilia utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo ya Kitaifa na Miradi ya Wananchi ya Wizara husika.
- d) Kuchunguza na kufuatilia mapato na matumizi ya kila mwaka ya Serikali na kama matumizi yaliyofanywa yalizingatia thamani halisi ya fedha.
- e) Kuchambua mapendekezo ya Serikali kuhusu makadirio ya Wizara husika ya mapato na matumizi ya kila mwaka.
- f) Kushughulikia Miswada ya Sheria itakayokabidhiwa kwake na Spika.
- g) Kuchambua ahadi zote za Wizara zilizo chini ya Kamati kama zitakavyokuwa zikitolewa katika Baraza na kufuatilia utekelezaji wa ahadi hizo.
- h) Kufikiria jambo jengine lolote litakalopelekwa kwake na Spika.

Kamati ya Kusimamia Ofisi za Viogozzi Wakuu wa Kitaifa kwa mwaka wa fedha 2014/2015 ilianza shughuli zake za kufuatilia utekelezaji wa maagizo ya kamati, ahadi za Serikali, kazi za kawaida na za maendeleo, ukusanyaji wa mapato na matumizi pamoja na kufanya ziara katika Taasisi za Serikali za Wizara zifuatazo:-

- Wizara ya Nchi (OR) Ikulu na Utawala Bora
- Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais
- Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais

Aidha, Kamati ilifanya kazi zake kwa muda wa wiki nne katika mizunguko miwili kama ifuatavyo:-

- i) Pemba wiki moja kuanzia tarehe 8 hadi 12 Disemba 2014 na Unguja wiki moja kuanzia tarehe 15 hadi tarehe 19 Disemba 2014.
- ii) Pemba wiki moja kuanzia tarehe 2 hadi 6 Febuari 2015 na Unguja wiki moja kuanzia tarehe 9 hadi tarehe 13 Febuari 2015.

Kikawaida kamati za Baraza la Wawakilishi zinafanya kazi kila mwaka kwa mizunguko minne ila kutokana na mchakato mzima wa Bunge la Katiba uliokuwa ukiendelea huko Dodoma ambapo Baraza nalo lililazimika kushiriki katika kazi hiyo kwa mujibu wa sheria ya marekebisho ya Katiba, Toleo la mwaka 2012, imepelekea kamati za Baraza kukosa kufanya kazi kikawaida na kupelekea kamati kufanya kazi katika mizunguko miwili kwa bajeti ya mwaka 2014 - 2015.

Napenda kuchukua nafasi hii adhimu kuwashukuru Wajumbe wa Kamati hii kwa mashirikiano yao ambayo yamewezesha kufanya kazi zetu kwa ufanisi mkubwa. Wajumbe wenyewe ni hawa wafuatao:

1. Mhe. Hamza Hassan Juma	-	Mwenyekiti
2. Mhe. Saleh Nassor Juma	-	Makamo Mwenyekiti
3. Mhe. Ali Mzee Ali	-	Mjumbe
4. Mhe. Makame Mshimba Mbarouk	-	Mjumbe
5. Mhe. Subeit Khamis Faki	-	Mjumbe
6. Mhe. Ashura Sharif Ali	-	Mjumbe
7. Mhe. Shadya Moh'd Suleiman	-	Mjumbe
8. Ndg. Rahma Kombo Mgeni	-	Katibu
9. Ndg. Makame Salim Ali	-	Katibu

Kamati ilifanya kazi zake kwa kutumia Kanuni za Baraza la Wawakilishi, Hansard za Baraza, Hotuba za bajeti za Taasisi za Wizara za Serikali za mwaka 2014/2015 pamoja na taarifa za taasisi husika za Serikali.

SEHEMU YA PILI OFISI YA RAIS, IKULU NA UTAWALA BORA.

Ofisi hii imeundwa na Idara na Taasisi zifuatazo:-

1. Ofisi ya Faragha
2. Ofisi ya Baraza la Mapinduzi
3. Idara ya Mipango, Sera na Utafiti
4. Idara ya Mawasiliano - Ikulu
5. Idara ya Uendeshaji na Utumishi
6. Ofisi ya Usalama wa Serikali (GSO)
7. Ofisi ya Ofisa Mdamini - Pemba
8. Idara ya Ushirikiano wa Kimataifa na Uratibu wa Wazanzibari Wanaoishi Nje
9. Idara ya Utawala Bora
10. Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi
11. Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali
12. Idara ya Mipango ya Kitaifa, Maendeleo ya Kisekta na Kupunguza Umasikini
13. Idara ya Mipango na Maendeleo ya Watendakazi
14. Idara ya Ukuzaji Uchumi
15. Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali.

OFISI YA OFISA MDHAMINI - PEMBA

CHANGAMOTO:

Kamati inaridhishwa na utendaji kazi unaofanywa na Ofisi hii kupitia idara zilizo chini yake. Pamoja na ufanisi mzuri wa kazi kamati pia imebaini changamoto kadhaa zinazoikabili Ofisi kama hizi zifuatazo:-

1. Usafiri. Ofisi ya Rais kwa upande wa Pemba bado inakabiliwa na tatizo la usafiri hasa katika idara ya Utawala Bora na Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa hesabu za Serikali, ambapo hupelekea kupunguza ufanisi katika utekelezaji wa kazi zake.
2. Uhaba wa bajeti pamoja na uingizwaji mdogo wa O/C ambapo hupelekea kukwamisha malengo ya Ofisi waliyojiweka.
3. Ukosefu wa jengo la Ofisi ya Rais, Ikulu na Utawala Bora Pemba. Hii ni changamoto iliyopo kwa mda mrefu sasa hali ambayo inapelekea kuwakata tamaa watendaji wa Ofisi ambapo wanafanya kazi katika mazingira magumu.
4. Ukosefu wa Ofisi ya Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi Pemba.
5. Kukosekana kwa taaluma juu ya mambo ya kisheria kwa wananchi hasa wa vijijini pamoja na uelewa mdogo wa jamii juu ya haki za binaadamu hasa kwa wanawake na watoto.
6. Ukosefu wa mwanasheria katika Ofisi ya CAG Pemba hali ambayo ni changamoto kwao kwa vile hadi sasa wanategemea mwanasheria aliyeko ofisi ya CAG Unguja.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI.

1. Kamati imeridhishwa na hatua zilizofikiwa katika ukarabati wa Ikulu ya Mkoani lakini pia kamati inataka Ofisi ya Rais kuendelea kushuhulikia kwa haraka suala la ujenzi wa uzio kwa kulinda usalama wa Ikulu hiyo pamoja na uwekaji wa bustani kwa lengo la kuweka mazingira ya ikulu kuwa mazuri.
2. Vile vile kamati inaitaka Ofisi ya Rais kuweka samani katika Jengo jipya la Ikulu ya Mkoani ambalo litatumika kwa ajili ya wafanyakazi ili liweze kutumika haraka kutokana na umuhimu wake.
3. Ujenzi wa Uzio katika Ikulu ya Mkoani. Kamati pia inaendelea kusesitiza kwa mara nyengine tena kuharakishwa kwa ujenzi wa Ofisi ya Rais huko Pemba kutokana na ukosefu wa Ofisi uliopo kwa muda mrefu ambao umekuwa ukisumbua utendaji kazi wa Ofisi hiyo.
4. Kamati inaishauri Ofisi ya Rais Unguja kuwapatia Ofisi ya kudumu pamoja na watendaji Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi kwa upande wa Pemba kwani hadi sasa hakuna ofisi ambapo, wanalazimika kwenda watendaji Pemba kikazi na baadae kuondoka hali ambayo ni changamoto kubwa kwa upande wa Pemba katika utekelezaji wa kazi zao.
5. Kamati inaishauri Ofisi ya Rais kupitia Idara ya Utawala Bora kuendelea kutoa elimu juu ya mambo ya kisheria kwa wananchi hasa maeneo ya vijijini ili waweze kufahamu haki zao pamoja na kupata uelewa na muamko wa mambo ya sheria ambao utaweza kuwasaidia kudai haki zao pale zinapokosekana hasa kwa wanawake na watoto.

6. Kamati pia inaishauri Ofisi ya Rais kuangalia suala la kuwapatia Ofisi ya CAG Pemba mwanasheria ambaye atakuwa anawasaidia katika utekelezaji wa kazi zao na kuepuka kutegemea mwanasheria kutoka Ofisi kuu Unguja.

IDARA YA USHIRIKIANO WA KIMATAIFA NA URATIBU WA WAZANZIBARI WANA OISHI NCHI ZA NJE (DIASPORA).

Idara imeendelea kuratibu ushiriki wa Wazanzibari wanaoishi nje ya nchi katika Jumuiya za Kikanda, Mashirika ya Kimataifa na nchi nyengine katika kuchangia maendeleo ya kijamii na kiuchumi. Mbali na kuratibu kazi zao idara inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Uhaba wa bajeti.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

Kamati inaona ili lengo lililokusudiwa liweza kufikiwa na idara hii basi kamati inaiomba Serikali kutenga fedha kwa ajili kuiwezesha idara kufanikisha malengo yake na kuleta faida iliyokusudiwa na Serikali kwa Wazanzibari wanaoishi nchi za nje.

Kamati inashauri kuwa Idara ipatiwe fedha ili kuweza kuwafuata na kukutana na jumuiya za Wazanzibari wanaoishi nje kwa lengo la kuwatambua na kujua elimu zao, elimu na ujuzi wao ili kuweza kuwatumia pale wanapohitajika katika serikali kwenye shughuli za maendeleo.

IDARA YA UTAWALA BORA:

Kamati katika utekelezaji wa kazi zake ilikutana na idara na kupatiwa taarifa ya utekelezaji wa bajeti kwa kipindi cha 2014/2015, pamoja na taarifa iliyopatiwa kamati iligundua kuwa bado idara inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Ufinyu wa bajeti ambao unapelekea kukwamisha ufanisi katika utekelezaji wa kazi zake.
2. Ukosefu wa usafiri.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

Kamati inashauri yafuatayo ili kuweza kufanikisha malengo ya Idara:-

1. Elimu ya Utawala Bora iendelee kutolewa kwa wananchi ili waweze kupata uelewa juu ya masuala ya haki, sheria na masuala ya udhalilishaji wa wanawake na watoto ambapo kwa kiasi kikubwa wananchi hawana uelewa nayo na kupelekea kukosa haki zao kisheria.
2. Kamati inaendelea kushauri ORIUB kuipatia idara vifaa muhimu vitakavyowasaidia katika utekelezaji wa majukumu yao.
3. Pia kamati inasisitiza suala la usafiri kupatiwa ufumbuzi kwa idara hii ili iweze kutekeleza majukumu yake yaliyokusudiwa na kuwafikia walengwa.
4. Kamati vile vile inashauri kuangaliwa kwa suala la bajeti kwa idara hii kwani utekelezaji wa kazi unategemea bajeti ya kutosha ili lengo liweze kufikiwa.

MAMLAKA YA KUZUIA RUSHWA NA UHUFUMU UCHUMI.

Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi ni taasisi iliyoungwa kwa lengo la kupambana na vitendo vya rushwa na uhujumu uchumi. Katika utekelezaji wa majukumu yake mamlaka inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Ukosefu wa usafiri ambao ni changamoto katika kutekeleza kazi zao.
2. Uhaba wa vifaa vya kufanyia kazi.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati kwa mara nyengine tena inashauri na kusisitiza kwa mara nyengine tena kupatiwa usafiri Mamlaka ya Kuzuia Rushwa na Uhujumu Uchumi ili waweze kutekeleza kazi zao za ufatiliaji wa majukumu yao kwa ufanisi.
2. Vili vile suala la kupatiwa maslahi maalum wafanyakazi wa Mamlaka lizingatiwe kutokana na kazi yao pamoja na posho la mazingira magumu.
3. Kupatiwa vitendea kazi vya kutosha vya kufanyia kazi ili waweze kufanya kazi kwa ufanisi.
4. Kamati inashauri Mamlaka kuwa na ushirikiano na Taasisi nyengine za Serikali na binafsi ili kutekeleza kazi kwa ufanisi.
5. Kamati inashauri Idara kuzitumia ripoti za Kamati Teule za Baraza la Wawakilishi ili kuweza kuwachukulia hatua wale waliohusika.

OFISI YA MDHIBITI NA MKAGUZI MKUU WA HESABU ZA SERIKALI:

Ofisi inaendelea kutekeleza kazi zake kwa mujibu wa sheria katika ukaguzi wa hesabu katika wizara Serikali na Mashirika. Mbali na kufanikisha majukumu hayo ofisi inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Uhaba wa wafanyakazi katika baadhi ya kada wanazofanyia kazi.
2. Uhaba wa maslahi kwa wafanyakazi wa CAG kitu ambacho kinapelekea baadhi ya watumishi kuhama na kupunguza ule ufanisi uliopo.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inaishauri Serikali kuwapatia wafanyakazi wa Ofisi ya CAG maslahi ambayo yatawawezesha kufanya kazi kwa ufanisi na kuachana na tamaa ya pesa kitu ambacho kinawapelekea kuhama na kuwashawishi kuchukua rushwa.
2. Kamati inaitaka Afisi ya CAG kuileta ripoti kuhusu mishahara hewa ambapo Baraza la Wawakilishi liliagiza uchunguzi ufanyike ili kuona upotevu wa fedha za Umma.
3. Kamati inaishauri Serikali kuipatia Ofisi ya CAG nafasi za kazi kwa kada ambazo wanahitaji kuwafanyakazi wa ziada ili kufanya kazi kiufanisi zaidi.
4. Afisi ya CAG pia itoe ripoti kuhusu fedha zilizokusanywa na Kampuni ya Filtex ya Dubai ambayo ilikuwa ni wakala wa Shirika la meli.

OFISI YA USALAMA WA SERIKALI (G.S.O)

Ofisi kwa mwaka wa fedha 2014/2015 imeendea kutekeleza majukumu yake ya upekuzi kwa watumishi wa Serikali kabla na baada ya kuajiriwa. Katika utekezaji wa majukumu yao kamati inashauri yafuatayo :-

1. Kamati inasisitiza Ofisi na Taasisi za Serikali kutoa ushirikiano kwa Ofisi ya Usalama pamoja na kufuata maelekezo wanayopatiwa katika utendaji wa kazi zao kwa lengo la kufikiwa lengo lililokusudiwa na Serikali kwa Ofisi hii.

MAAGIZO YA KAMATI KWA (OR) IKULU NA UTAWALA BORA/SERIKALI.

1. Kamati inaendelea kuitaka Ofisi ya Rais Ikulu na Utawala Bora kuandaa mradi ambao utaweza kushughulikia ukarabati pamoja na mmog'onyoko wa ardhi unaosababishwa na maji chumvi uliopo katika eneo la Ikulu ya Bwefumu.
2. Pia kamati inaiagiza Ofisi ya Rais kwa mara nyengine tena kushuhulikia suala la kuzuia athari iliyopo ya mmongo'nyoko wa ardhi uliopo katika Ikulu ya Mkoani ambao unatishia kuathiri eneo hilo la Ikulu.
3. Kamati pia inaiagiza Ofisi ya Rais kulifanyia matengenezo jengo bovu liliopo jirani na Ikulu hiyo kwani linaondoa haiba ya Ikulu lakini pia ni hatari kwa usalama wa Ikulu kutokana na kuwa katika hali isiyoridhisha kwani ni bovu na la muda mrefu ambapo muda wowote linaweza kuanguka na kuleta athari kwa jengo la Ikulu liliopo karibu nalo.
4. Kamati inatoa agizo kwa Ofisi ya Rais Ikulu na Utawala Bora kumaliza ujenzi wa Rest House ya Micheweni ambapo imekuwa kero kutokana na suala hili kuwa ni la muda mrefu sasa.
5. Kamati inazitaka Taasisi za Serikali kuacha kufanya kazi kimazoea katika masuala ya kiusalama na kufata ushauri wanaopewa kwani kunaweza kuleta athari zisizotegemewa.

OFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS

Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais inatekeleza majukumu yake kupitia Taasisi zifuatazo:-

- a) Ofisi ya Faragha
- b) Idara ya Mipango, Sera na Utafiti
- c) Idara ya Uendeshaji na Utumishi
- d) Idara ya Mazingira
- e) Idara ya Watu Wenye Ulemavu
- f) Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, Pemba
- g) Tume ya Uratibu na Udhhibiti wa Dawa za Kulevya; na
- h) Tume ya Ukimwi.

Kamati ilifuatilia Utekezaji wa Bajeti, Miradi, Sera na Ukusanyaji wa Mapato katika Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, Unguja na kubaini changamoto mbali mbali zikiwemo hizi zifuatazo:-

1. Wananchi bado wanavuna mali asili zisizorejesheka bila ya kufuata Sheria na Utaratibu wa Kimazingira.

2. Hakuna Utaratibu wa Ufuatiliaji wa athari za Kimazingira kabla ya kuanza Utekelezaji wa Miradi mbali mbali hasa mikubwa kwa hapa nchini. Hata ile miradi ambayo taratibu zinafuatwa basi kunakuwa na ukiukwaji wa makusudi wa maagizo na ushauri unaotolewa na Idara ya Mazingira kwa taasisi husika.

Aidha Kamati pia imebaini ukiukwaji wa Sheria ya Maadili kwa baadhi ya viongozi wa Serikali kuingilia utendaji wa baadhi ya taasisi hasa Idara ya Mazingira katika kutekeleza majukumu yake ya kila siku hasa katika matumizi mabaya ya fukwe kwa ujenzi usiofuata masharti ya mazingira.

3. Uingizwaji, usafirishwaji na utumiaji wa dawa za kulevya bado upo na unaendelea kwa kasi nchini na kuendelea kuiathiri jamii.

4. Mabadiliko ya Tabia nchi yanaendelea kuathiri shughuli za kiuchumi na kijamii huku idadi kubwa ya jamii hawafahamu athari zake, ama hawana elimu ya kutosha juu ya athari za mabadiliko hayo kwa maendeleo yao binafsi na nchi kwa ujumla.

5. Udhalilishaji hasa kwa watu wenye ulemavu bado unaendelea katika jamii licha ya juhudi mbali mbali zinazochukuliwa na watu binafsi pamoja na Serikali.

6. Kuhusu suala la ujenzi wa *Rehabilitation centre*, Suala hili limekuwa ni la muda mrefu jambo ambalo linawakosesha vijana wanaoacha kutumia madawa ya kulevya kupata pahala pa kurejesha hali na afya zao. Ijapokuwa ucheleweshwaji huo unatokana na ufinyu wa bajeti, lakini Serikali lazima ioneshe nia ya dhati kabisa katika kufanikisha suala hili.

Kamati inapongeza jitihada za Serikali kuanzisha ujenzi wa Kituo cha Kurekebisha Tabia (*Rehabilitation Centre*) huko Kidimni.

TUME YA UKIMWI

Kamati inaipongeza jitihada zinazofanywa na Tume ya Ukimwi kutokana na kazi kubwa wanayoifanya katika kupambana na kudhibiti maambukizi mapya ya maradhi ya Ukimwi na pia elimu wanayoitoa kwa jamii inasaidia sana kujikinga na maambukizi mapya ya maradhi ya Ukimwi.

Aidha Kamati yangu inazipongeza NGO'S zote zinazotoa elimu ya mapambano dhidi ya maradhi ya Ukimwi kwani bila wao basi hali ingekuwa ni mbaya sana, kwani kazi wanazozifanya hasa kuwasaidia wagonjwa walioko majumbani ni kazi kubwa sana na inastahiki kupongezwa na tunawaomba kuongeza bidii ili kupunguza maambukizi mapya.

Kamati inaitaka SMZ kuongeza fungu kwa Tume ili kuziba pengo lililoachwa na wafadhili ambao siku hadi siku wamekuwa wakipunguza misaada yao kwa Afrika.

Vile vile Kamati inawaomba wananchi na kila mmoja wetu kujitahidi kadiri awezavyo ili kujiepusha na maradhi haya.

CHANGAMOTO:

Pamoja na kazi yote ya mapambano haya inayofanywa bado Tume ya Ukimwi inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

1. Upungufu wa fedha za wahisani za kuendeleza mapambano ya Ukimwi hali ambayo huenda ikasababisha kupungua kwa juhudi za wananchi na taasisi mbali mbali katika mapambano dhidi ya Ukimwi.
Kwa sasa hali ni mbaya zaidi kwani tayari kuna kila dalili kuwa wakati wowote wahisani hao wataachia mkono kwenye suala hili, hivyo matumaini pekee ya wananchi ni Serikali yao kuweza kuwahudumia.
2. Kuwepo kwa unyanyapaa ndani ya jamii ambalo hupelekea watu wanaoishi na virusi vya Ukimwi kukosa haki zao.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inaishauri Serikali kuendelea kutenga fungu kubwa zaidi katika bajeti ya kila mwaka kwa kuweza kusaidia mapambano ya maambukizi mapya dhidi ya gonjwa hili hatari la Ukimwi, na hili litafanikiwa tu pale itakapoweza kuendelea kutolewa elimu kwa wananchi kila itapobidi.
2. Kamati pia inaishauri Tume ya Ukimwi kutumia vyema fedha zote zinazotolewa ikiwa na Serikali ama zile za wafadhili kwa madhumuni ya kufikia lengo lililokusudiwa la kuwasaidia watu wanaoishi na virusi vya ukimwi pamoja na kutoa elimu kwa umma na si vyenginevyo.
3. Kamati pia inawashauri wananchi kujiepusha na visababishi vyote vinavyopelekea maradhi haya na pia kuacha unyanyapaa kwa wale waliokwishaguswa na maradhi haya ili kufanikisha mapambano dhidi ya gonjwa hili.

IDARA YA WATU WENYE ULEMAVU

Kamati inapongeza Idara hii kwa kazi kubwa inayoifanya hasa kuwatambua na kutetea haki zao watu wenye ulemavu, lakini pia kusaidiana na asasi za kiraia katika kuwapatia huduma pamoja na mafunzo mbali mbali ili kujiunga pamoja na kutetea haki zao.

CHANGAMOTO:

Idara ya Watu wenye Ulemavu inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

1. Udhalilishaji wa watu wenye ulemavu.
2. Tatizo la ajira kwa watu wenye ulemavu.
3. Ufinyu wa bajeti kufanikisha utekelezaji wa majukumu yao.
4. Kutojumuishwa katika mipango ya maendeleo ya nchi mfano miundombinu ya barabara, majengo ya serikali, taasisi binafsi pamoja na hata kwenye sekta ya usafiri.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inashauri kuangaliwa kwa kina suala la ajira kwa watu wenye ulemavu kwani wapo baadhi yao wana uwezo mzuri wa kufanya kazi.

2. Kamati inashauri pia kuchukuliwa hatua suala la udhalilishaji wa watu wenye ulemavu ambalo bado linazidi kuongezeka kila siku ndani ya jamii yetu.
3. Pamoja na yote hayo lakini Kamati pia inaishauri Serikali kuangalia kwa ukaribu zaidi shughuli za Idara ya Watu Wenye Ulemavu kwa kuwaongezea bajeti au angalau kile wanachokasimiwa waweze kukipata kwa asilimia mia (100%) ili waweze kutekeleza majukumu yao.

IDARA YA MAZINGIRA

Idara ya mazingira inaendelea na jitihada za kuhakikisha utunzaji wa mazingira unaendelea ili kuzuia athari zisizo za lazima kutokea. Mbali na jitihada hizo idara inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Uharibifu wa mazingira bado ni tatizo ndani ya jamii.
2. Jamii kuendelea kuvuna rasilimali zisizorejeshika bila ya kufuata taratibu za uhifadhi wa mazingira.
3. Athari za mabadiliko ya tabia ya nchi na kuathiri shughuli za wananchi kwenye kilimo, huduma ya maji ya kunywa na uvuvi.
4. Ukosefu wa jengo la Ofisi ya Idara ya Mazingira.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati kwa mara nyengine tena inasisitiza kuangaliwa suala la upatikanaji wa Ofisi ya Mazingira kwani jengo wanalotumia hivi sasa haliridhishi kutokana na udogo wa jengo lenyewe pamoja na uhaba wa nafasi ambalo ni tatizo kubwa katika kutekeleza kazi zao.
2. Kamati baada ya kupitishwa kwa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Zanzibar, 2015 inashauri kuharakishwa mchakato wa kuundwa kwa Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira Zanzibar (ZEMA) ili lile lengo la kupambana kwa dhati na suala la uharibifu wa mazingira liweze kushughulikiwa ipasavyo.
3. Kamati pia imebaini udhaifu mkubwa kwa upande wa ZIPA katika kutekeleza na kusimamia sheria ipasavyo, hii ni kutokana na ukweli kwamba baadhi ya wawekezaji hupewa vibali hata kabla ya kufanyiwa tathmini ya kimazingira jambo ambalo ni kinyume na sheria. Hivyo Kamati inatoa wito tabia hii iachwe mara moja kwa maslahi ya nchi na kuwataka waweke mbele maslahi ya nchi kuliko maslahi yao binafsi, kwani janga lolote litakapotokea watakaopata hasara ni Zanzibar na wazanzibari na si wawekezaji. Tunalizungumza hili zaidi kwenye miradi ya mahoteli na miradi mingine mikubwa ya uwekezaji.
Suala hili si mara ya kwanza kamati yetu kulizungumza, lakini Kamati kila inapapata muda wa kupitia miradi hiyo ya maendeleo bado inakuta tatizo hili lipo, hivyo Kamati inamtaka Mwenyekiti wa Tume ya Maadili kuanza kushughulikia ukiukwaji huu wa madaraka kwani kama kusema tumeshasema sana.
4. Kamati pia inaiomba tena serikali kupitia Wizara ya Uwezeshaji kuwaangalia wananchi wa Uwandani kwani kazi wanayoifanya ya ukataji wa matofali ya mawe ni hatari kwa afya zao, hivyo waangalie namna ya kuwawezesha ili kuendesha shughuli zao kwa uzuri. Na hii ni ahadi ya Mhe Rais pamoja na Mhe Makamu wa Kwanza wa Rais walipotembelea eneo lile kwa nyakati tofauti.

5. Kamati aidha inaishauri Serikali kuhusu suala la uingiaji wa maji chumvi katika maeneo zaidi ya 150 kote nchini kufanya utafiti wa kina, haraka na wa dharura ili kuweza kukabiliana na tatizo husika.

Kamati katika suala hili inasisitiza maeneo mahsusi ya kuangaliwa mwanzo kwani hali yake ni mbaya zaidi ikiwemo Bonde la Kitondooni Mkoani, eneo la Chuo cha Mafunzo Kengeja, Kisiwa Panza, Kangani na Mtambwe Mkuu.

TUME YA URATIBU NAUDHIBITI WA DAWA ZA KULEVYA

Tume imeendelea na jukumu la kudhibiti na kupambana na dawa za kulevya. Hata hivyo Tume inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Kuendelea kwa uingizwaji na utumiaji wa madawa ya kulevya.
2. Kuongezeka kwa vitendo viovu ndani ya jamii ambavyo hurudisha nyuma maendeleo ya nchi.

MAONI YA KAMATI:

1. Ugumu na ukubwa wa kukabiliana na tatizo unatokana zaidi na ukubwa wa mtandao wenyewe. Hivyo Kamati yangu inashauri kuwe na ushirikiano wa pamoja na kuundwe kikosi maalum kuanzia ngazi ya shehia ili kuwabaini wale wote wanaojihusisha na biashara ama matumizi ya dawa hizi za kulevya.
2. Kamati pia inaitaka jamii kusaidia katika mapambano dhidi ya madawa ya kulevya kwa kuwafichua wahusika wanaoendelea kuharibu vijana ambao ni nguvu kazi ya taifa letu.

OFISI KUU PEMBA

Ofisi ya Makamo wa Kwanza Pemba imeendela kutekeleza majuku yake kama ilivyopangiwa lakini bado inakabiliwa na changamoto zifuatazo:-

CHANGAMOTO:

1. Ofisi inakabiliwa na ufinyu wa bajeti jambo ambalo kwa kiasi kikubwa linachangia kutofanya vizuri sana hasa kwenye kazi za ufuatiliaji na utekelezaji wa mambo mbalimbali ikiwemo suala la mazingira.
2. Ofisi pia inakabiliwa na uhaba wa usafiri. Suala hilo pamoja na ufinyu wa bajeti imepelekea shughuli za uendeshaji pamoja na ufuatiliaji wa uharibifu wa mazingira kuwa na mashaka.
3. Sheria ya Mazingira haitoi fursa kwa Idara ya Mazingira kudai fidia baada ya kuzuia ujenzi unaofanywa na muwekezaji aliyekwenda kinyume na sheria. Hali hii imeipelekea Idara ya Mazingira, Pemba baada ya kuzuia ujenzi wa Hoteli ya Muyuni Makangale, na maeneo mengine kushindwa kudai fidia ya aina yoyote baada ya hoteli hiyo kuanza ujenzi bila ya Kufanyiwa Tathmini ya Mazingira.

4. Uharibifu wa Mazingira bado unaendelea na ni jambo la kusikitisha kuona mpaka leo bado kuna taasisi za Serikali zinazoshiriki moja kwa moja katika uharibifu huo. Miongoni mwa Taasisi hizo ni Wizara ya Miundombinu na Mawasiliano ikisaidiwa kwa karibu zaidi na Halmashauri ambazo zinaonekana zipo mbele katika kukusanya mapato tu lakini si katika juhudi za kulinda na kuhifadhi mazingira.
5. Ukosefu wa Nyumba ya Makaazi kwa Mhe. Makamu wa Kwanza wa Rais huko Pemba.
6. Tatizo la usafiri kwa Makamo wa Kwanza wa Rais.
7. Tatizo la Unyanyasaji wa kijinsia kwa watoto.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Ni busara kwa bajeti ya Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, Pemba ikaongezwa ili kuiwezesha Ofisi hiyo kufanya kazi zake kwa ufanisi zaidi.
2. Kutokana na umuhimu wa utekelezaji wa kazi katika Ofisi hii, likiwemo suala la ufuatiliaji wa uharibifu wa mazingira, Serikali inahitajika kuchukua jitihada za makusudi kwa kuipatia Idara ya Mazingira Pemba usafiri wa kutosha na wa uhakika. Vyenginevyo uhaba wa usafiri na mafuta unapelekea ongezeko la uharibifu wa mazingira pamoja na kuongezeka umaskini katika jamii.
3. Marekebisho ya Sheria ya Mazingira, ambayo kwa muda mrefu iliahidiwa kuwa itawasilishwa Barazani, inahitajika kuwasilishwa Barazani katika mwaka huu 2014 ili kuiwezesha Idara ya Mazingira kufanya shughuli zake lakini vile vile kukusanya kodi iliyokosekana.
4. Serikali ni vyema ikaongeze fungu kwenye bajeti ya Idara ya watu wenye ulemavu kwa mwaka ujao 2014/15 ili kuweza kuwanunulia vifaa vya kusomea hasa watoto wenye ulemavu wa uoni pamoja na usikivu, ikiwemo *computer*, madaftari na mashine za lugha ya alama n.k.
5. Serikali kupitia Wizara ya Utumishi wa Umma itekeleze ahadi aliyotoa Waziri hapa Barazani kwa kuwatengea nafasi maalum za ajira watu wenye ulemavu ili kuwawezesha kujitegemea.
6. Kamati inaona kuna haja ya kuangaliwa sheria zote ikiwemo ya ardhi, mazingira na nyenginezo katika suala zima la utekelezaji wa miradi kwa lengo la kuzuia athari zinazojitokeza hivi sasa katika miradi ikiwemo uharibifu wa mazingira.
7. Kamati imeshauri kuwepo na sheria kwa makampuni ya uchimbaji wa vifusi ili kuweza kudhibiti hali hatarishi iliyopo hivi sasa pamoja na kuwekwa kiwango maalum cha uchimbaji huo.

MAAGIZO YA KAMATI KWA OFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS/ SERIKALI

1. Serikali kupitia Idara ya Mazingira kuhakikisha miradi yote ya Serikali na ya watu binafsi inafanyiwa tathmini ya kimazingira kabla ya kuanza kwake, ikiwemo miradi ya ujenzi wa barabara, hoteli na miradi mingine mikubwa ya ujenzi.

2. Kamati inaitaka Idara ya mazingira kuendelea kushirikiana na Bodi ya Viwango Zanzibar (ZBS) ili bidhaa zinazolingizwa ziwe kwenye viwango vizuri kimatumizi na kiafya kwa wananchi.
3. Suala la usafiri kwa Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais Pemba, Kamati inatoa agizo la kutatuliwa tatizo hilo haraka iwezekanavyo.
4. Kamati inaagiza kuwepo utaratibu maalum wa kushughulikia bidhaa chakavu zinazolingizwa nchini ikiwa ni pamoja na kuzingatia ubora wake na inapotokea kuviangamiza basi wataalamu husika washirikishwe ipasavyo.
5. Kamati inatoa agizo kwa ZIPA kuacha tabia ya kuweka mbele maslahi yao binafsi bali waweke maslahi ya nchi kwanza na kuwajibika katika kutekeleza na kusimamia sheria ipasavyo, hii ni kutokana na ukweli kwamba baadhi ya wawekezaji hupewa vibali hata kabla ya kufanyiwa tathmini ya kimazingira jambo ambalo ni kinyume na sheria.
6. Kamati inaagiza Serikali kwa mara nyengine tena kufanya utafiti utakaowajumuisha wataalamu wa serikali na kuangalia kitaalamu zaidi juu ya matumizi sahihi ya eneo la Kisauni ambalo lilikuwa likichimbwa kifusi kwa faida ya nchi na watu wake.
7. Aidha Kamati inaagiza Wizara ya Miundombinu na Mawasiliano kushirikiana kikamilifu na Idara ya Mazingira katika shughuli zao kwa maslahi ya Umma.
8. Kamati pia inaagiza Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kufuatilia na kusitishwa mara moja tabia ya umwagaji wa kinyesi pamoja na maji machafu unaofanywa na Baraza la Manispaa katika eneo la Maruhubi.

OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS

Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais inaundwa na Ofisi pamoja na Idara zifuatazo:-

1. Ofisi ya Faragha
2. Idara ya Uendeshaji na Utumishi
3. Idara ya Mipango, Sera na Utafiti
4. Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali
5. Idara ya Maafa
6. Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa
7. Idara ya Upigaji Chapa na Mpiga Chapa Mkuu wa Serikali
8. Idara ya Uratibu wa Shughuli za SMZ Dar-es-salaam
9. Baraza la Wawakilishi
10. Tume ya Uchaguzi
11. Ofisi Kuu Pemba.

OFISI YA FARAGHA

Ofisi ya Faragha imeendelea na majukumu yake ya msingi ya kutoa huduma zinazostahiki kwa Mhe. Makamu wa Pili wa Rais.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inaendelea kuishauri Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kuchukua hatua za kufunga CCTV kamera katika Ofisi ya Mhe. Makamu wa Pili wa Rais kwa lengo la kuimarisha usalama.
2. Kamati yangu inaiomba serikali kuu kuliangalia suala la ujenzi wa nyumba za Viongozi wetu wakuu wa Kitaifa hasa kule Pemba, kwani Kamati haikuridhika na jinsi

wanavyoshughulikiwa wakiwepo kisiwa cha Pemba, hasa Makamu wa Kwanza na Makamu wa Pili wa Rais. Aidha, hawana usafiri wa kutosha kwa kisiwa cha Pemba jambo ambalo hulazimika misafara yao kusitisha shughuli nyingi za kikazi wakati wanapokuwepo Pemba kwani magari mengi ya mawizara huazimwa kwa ajili ya kuwahudumia viongozi hao pamoja na misafara yao.

Isitoshe, kwa vile sasa tunakaribia kumaliza muhula wa kwanza wa awamu ya saba, Kamati yangu inaipa changamoto serikali kujitathmini na kufanya hesabu ingekuwa imeweza kuokoa kiasi gani cha fedha kama angalau tungekuwa tumeweza kupata hata nyumba moja kwa mmoja kati ya Mhe. Makamu wa Kwanza au Makamu wa Pili wa Rais kwa kule Pemba.

Ni masikitiko ya Kamati inayosimamia Ofisi hizi kuona bado hadi leo tunakodi nyumba kwa ajili ya Viongozi wetu wanapokuwa Pemba.

Ni imani ya Kamati yangu kwamba Serikali Kuu italichukua suala hili na kulitafutia ufumbuzi utakaomridhisha kila mmoja wetu.

3. Vile vile kamati inaishauri Serikali kujenga jengo jengine Dodoma ambalo litaendana na hadhi ya Mhe. Makamu wa Pili wa Rais, lakini pia na Dar-es Salaam kujengwa jengo la nyumba ya Mhe. Makamu wa Kwanza na wa Pili ili waweze kufanya shughuli zao kwa ufanisi zaidi.
4. Kamati yangu pia inashauri kwa upande wa Zanzibar kuhamisha ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa kujengwa jengo jengine la kisasa litakalokuwa na huduma zote na eneo lenye faragha. Sio pale lilipo hivi sasa.
5. Kuhusiana na suala la Usafiri, Kamati bado hairidhishwi na hali za gari zinazotumiwa kwenye misafara ya Viongozi wetu, ukiacha gari anayopanda Mhe. Makamu wa Pili basi zilizobakia zote hali yake si nzuri na zinahitaji kubadilishwa ili kuwapa unafuu walinzi wetu kufanya kazi zao kwa ufanisi zaidi.

IDARA YA URATIBU WA SHUGHULI ZA SERIKALI

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

Kamati inaridhishwa kwa kiasi juu ya Uratibu wa Shughuli za serikali unavyofanywa hivi sasa lakini inashauri mambo yafuatayo yazingatiwe ili kuimarisha uratibu huo na kufikia dhamira na malengo pamoja na mategemeo ya wananchi kwa nchi yao.

1. Serikali ihakikishe utekelezaji wa taarifa za Kamati za Kudumu, na Kamati Teule za Baraza zinafanyiwa kazi ili kupunguza kero katika jamii na kupelekea wananchi kuwa na imani na Serikali yao kwani maelezo yanayotolewa Barazani mengi huwa yanatoka kwa wananchi na utekelezaji wa maagizo hayo ndio kuwatumikia wao.

Vile vile kuna ubadhirifu mwingi uliogundulika na Kamati zilizoundwa na Baraza la Wawakilishi lakini hatuoni hatua za haraka kuchukuliwa, hii itapelekea wale wakosaji kujihisi wako sawa na wengine kuweza kufanya kama hivyo kwani watahisi kufanya ubadhirifu ni jambo la kawaida tu. Hivyo hata malengo ya Serikali itakuwa ni ndoto tu ikiwa tutaendelea kuoneana muhali huku wachache wakiitafuna nchi, Kamati inaamini ikiwa Serikali itakuwa makini basi bado kuna uwezo mkubwa wa kujitegemea kwa bajeti ya matumizi ya kawaida kupitia mapato yetu ya ndani bila kutegemea wafadhili kutoka nje.

Aidha, kwa kuwa sasa tumeshatunga Sheria ya Maadili ya Viongozi wa Umma, wakati umefika sasa wa Tume baada ya kuanza kazi zake rasmi kuanza na Ripoti za Kamati Teule za Baraza ili kurejesha imani ya wananchi kwa Serikali yao.

Tukiangalia Sera ya Utawala Bora (2011) ambayo Serikali ndiyo inayoismamia inaeleza wazi kuwa;

"Utawala Bora ni utumiaji wa madaraka kwa ufanisi, uaminifu, usawa, uwazi na uwajibikaji katika ngazi tofauti za Serikali". Ukurasa wa 3.

Hivyo, Idara ya Uratibu wa Shughuli za Serikali ihakikishe kuwa inasimamia utekelezaji wa Sera hiyo kwani wao ni kiungo muhimu cha kufanikisha shughuli za Serikali na hivyo kutimizwa kwa matarajio ya wananchi kwa Serikali yao.

2. Kamati imeona kwa kuwa kuna malalamiko na migogoro mingi ya ardhi, kuna umuhimu mkubwa kwa waratibu wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kuifuatilia kwa karibu na kumshauri ipasavyo Makamu wa Pili wa Rais na Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa lengo la kulitafutia ufumbuzi kwani miongoni mwa kadhia kubwa iliyopo hapa Zanzibar ni unyang'anywaji wa Ardhi, unyanyaswaji wananchi na wawekezaji hasa waliowekeza katika maeneo ya pwani, suala hilo hasa katika kuwazuia wananchi kuzitumia fukwe na kuwafungia njia za kuelekea pwani kwenye shughuli zao za kila siku za kutafuta riziki.
3. Kamati inamuomba Mhe. Makamu wa Pili wa Rais akiwa yeye ndiye kiongozi wa shughuli za kila siku za serikali awe mkali na kuchukua maamuzi magumu na sahihi ili kulikomesha suala hili la malalamiko ya ardhi kwani wale wavamizi wamekuwa na kiburi kwa kuona serikali haiwezi kuchukua hatua dhidi yao jambo ambalo wananchi hawaridhiki nalo. Kamati imeshuhudia barua nyingi za malalamiko ya wananchi zinazopelekwa serikalini lakini zinazopatiwa ufumbuzi ni chache sana.

IDARA YA MAAFA

Kamati inaipongeza Idara hii ya Maafa kwa kujitahidi kutekeleza majukumu kwa kadri ya hali inavyoruhusu.

Aidha, kutokana na kukamilika kwa Sheria ya Kukabaliana na Maafa Zanzibar, 2015 na kupitishwa na Baraza la Wawakilishi, ni matumaini ya wananchi kwamba zile kasoro zote za kiutendaji na nyengine za kitaalamu zitakuwa zimepatiwa mwarobaini ili kuweza kukabiliana vyema na maafa pale yanapotokea.

CHANGAMOTO ZA IDARA YA MAAFA:

Mbali na kutekeleza majukumu yake kwa kiwango cha kuridhisha, Kamati imebaini changamoto zifuatazo:-

1. Upungufu wa vifaa vya kutendea kazi. Kimsingi inaonekana Idara hii kazi yao kubwa ni ya kuwaunganisha tu (*coordination*) wadau mbalimbali wa maafa ikiwemo KVZ, KMKM na wadau wengine, lakini kwa upande wa kuwajengea uwezo kivifaa bado ni changamoto kubwa kwao.
2. Ucheleweshaji wa kupata taarifa wakati ajali ama maafa yanapotokea. Hali hii wakati mwengine huchangia katika kufanya maafa yawe makubwa kuliko kama taarifa ingepatikana mapema.

3. Uhaba wa fedha unaochangiwa kwa kiasi kikubwa na kukosekana kwa Mfuko wa Maafa, hii ni kusema kwamba kwa sasa Idara hii inategemea utaratibu wa kawaida wa fedha za O/C katika kuendesha shughuli zake. Ijapokuwa sheria ya mwaka 2003 imetaja suala la kuanzishwa mfuko wa maafa lakini cha kusikitisha mpaka sheria hii inataka kufanyiwa marekebisha bado mfuko huo haujaanzishwa.
4. Ukosefu wa vifaa kwa Idara ya maafa Pemba, hii ni kutokana na kwamba vifaa vyote vya Idara hiyo huwepo Makao Makuu Unguja. Kwa namna moja ama nyengine hali hii inazorotesha hali ya uokozi pale maafa yanapotokea Pemba.
Licha ya kwamba tayari ukarabati wa sehemu ya kuhifadhiwa vifaa hivyo kwa Pemba tayari umeshakamilika lakini hadi Kamati inafanya ziara mwezi wa Februari bado vifaa hivyo vilivyotegemewa havijawasili Kisiwani Pemba, hivyo Kamati inaishauri Serikali kuharakisha upatikanaji wa vifaa hivyo ili viwepo na kutumika pale dharura itakapotokeza.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inaishauri serikali kuipatia Idara hii vifaa vya kutosha na vya kisasa ili iweze kukabiliana na maafa pindi yanapotokea.
2. Kamati pia inashauri kuwa taarifa za ajali au maafa zitolewe kwa haraka kwa lengo la kuwahisha uokozi na kupunguza maafa.
3. Kamati vile vile inaishauri Serikali kuitekeleza sheria hiyo kwa kuanzisha kwa vitendo Mfuko wa Maafa kama ulivyoainishwa katika sheria ya Kukabiliana na Maafa iliyopitishwa Januari, 2015. Kuwepo kwa mfuko huo kutaiwezesha idara kuondokana na utaratibu wa sasa wa kutegemea fedha za O/C ambazo kiukweli hazitoshelezi kwa asilimia kubwa katika utekelezaji wa Mfuko huo.
4. Kamati pia inashauri suala la elimu ya Maafa lipewe kipaumbele kuanzia ngazi ya awali, shehia na hadi maofisini ili wananchi waelewe jinsi ya kukabiliana na maafa pale yanapotokea.
Msisitzo zaidi uwekwe katika kupambana na majanga ya baharini na moto kwani kwa uzoefu wa nchi ndiyo sehemu ambazo huwakumba sana wananchi wetu.
5. Kamati pia inakumbushia kusaidiwa katika masomo na matunzo kwa watoto ambao waliondokewa na wazee wao katika ajali ya *Spice Islander* lishughulikiwe ipasavyo.
Suala hili Kamati yangu ililizungumza tokea mwaka jana, hivyo ni matumaini ya Kamati kwamba Serikali itakuja na majibu ya kuridhisha jinsi gani walivyolishughulikia suala hili.

IDARA YA SHEREHE NA MAADHIMISHO YA KITAIFA

Kamati yangu inatoa pongezi za dhiti kabisa kwa Mhe Rais, Makamu wa Kwanza wa Rais pamoja na Makamu wa Pili wa Rais kwa kuadhimisha na kufanikisha sherehe za miaka 51 ya Mapinduzi.

Aidha Kamati inatoa shukrani za dhiti kwa Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa chini ya Mwenyekiti wa Kamati Maalum ya Maandalizi na Uratibu wa Sherehe za miaka 51 ya Mapinduzi ya Zanzibar Mhe. Balozi Seif Ali Iddi kwa kazi nzuri waliyoifanya.

CHANGAMOTO:

Hata hivyo Idara hii inayopakubwa na changamoto kuu zifuatazo:-

1. Uhaba wa vitendea kazi. Hii inajumuisha vifaa vyote vya upambaji ikiwemo mashamiana na vifaa vyengine vinavyofana na hivyo.
2. Uhaba wa vyombo vya Usafiri.
3. Ufinyu wa bajeti.
4. Maslahi duni kwa watendaji.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI

1. Kamati inaishauri Serikali kuipatia Idara ya Sherehe na Maadhimisho ya Kitaifa vitendea kazi vya kutosha ili waweze kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi.
2. Kamati pia inaiomba Serikali pale zinapotokea kazi na sherehe za Kitaifa kuhakikisha kuwa stahiki za watendaji wa Idara hii zinalipwa kwa wakati.
3. Kamati pia inaishauri Serikali katika suala la uhifadhi wa kumbukumbu za Viongozia Wakuu wa Kitaifa kuhakikisha kunakuwa na Nyumba Maalum ya makumbusho kwa ajili hiyo ili uhifadhi uwe mzuri na endelevu kwa faida ya vizazi vijavyo na historia ya nchi.

Aidha, Kamati inapenda kuchukua nafasi hii adhimu kuishauri Serikali juu ya kumtangaza Marehemu Mzee Abeid Aman Karume; Rais wa Kwanza wa Jamhuri ya Watu wa Zanzibar na jemedari wa Mapinduzi tunayokula matunda yake kuwa Baba wa Taifa la Zanzibar. Ni kawaida na utamaduni wa kila mtu kuthamini chake, na mwenyewe Mzee Karume aliwahi kusema *"Tukuza chako mpaka usahau cha mwenzako"*. Ni imani na matumaini ya Kamati yetu kwamba itaona busara na umuhimu wa kulifanya hili ili kulinda heshima na historia ya muasisi huyu wa Mapinduzi ya nchi yetu.

IDARA YA UPIGAJI CHAPA NA MPIGA CHAPA MKUU WA SERIKALI:

Kamati iliwahi kutembelea Idara ya Kiwanda cha Upigaji Chapa na Mpiga Chapa Mkuu wa Serikali Maruhubi na kuridhishwa kwa kiasi kikubwa na hatua zilizofikiwa katika kuimarisha Idara hii kuelekea Shirika, lakini pia ilibaini kuwa licha ya kufungwa kwa mashine mpya na za kisasa za Uchapaji bado kuna upungufu wa vitendea kazi jambo ambalo linategemewa kukamilishwa katika awamu ya pili ya ununuzi wa vifaa hivyo.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inaendelea kuishauri Serikali kupitia Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kukifanya kiwanda cha Mpiga Chapa Mkuu wa Serikali kuwa Shirika ili kiweze kujiendesha wenyewe.

BARAZA LA WAWAKILISHI

Baraza la Wawakilishi ndiyo ngome ya wananchi kama Mhe. Aboud Jumbe alivyowahi kusema. Kamati inaridhishwa na utendaji kazi wa Ofisi wa majukumu yake ya kila siku.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati pia inaendelea kushauri na kusisitiza kuwa taratibu zote za lazima zifanywe ili Mheshimiwa Spika aweze kuhamia katika nyumba iliyojengwa maalum kwa ajili yake. Kamati inaona kuendelea kukaa tu kwa nyumba ile bila ya kutumiwa ni kupoteza gharama kubwa zilizokwishatumika ambapo Baraza letu ndilolinalotakiwa liwe mfano

wa kutumia vizuri kodi za wananchi. Kuendelea kukaa tu kwa nyumba ile bila ya kutumika ni jambo ambalo haliridhishi wala halipendezi mbele ya macho ya wananchi.

2. Kuhusu Ofisi za Baraza Pemba Kamati inaomba kufanyiwa ukarabati zaidi pamoja na kuwepo huduma zote ili iweze kutumika. Aidha Kamati inatoa pongezi kwa matengenezo makubwa yaliyofanywa hadi sasa, lakini pia kuna kazi kubwa ya kufanywa mpaka Ukumbi wa Baraza uweze kufanya kazi zake zilizokusudiwa.

Hali ya ukumbi wa mikutano ya Baraza bado ni ile ile isiyoridhisha, vikalio ni vile vile vya mabanchi ambayo kiumri yamechoka na kukosa hadhi ya kukaliwa na Wajumbe kwa shughuli za vikao vya Baraza.

Halikadhalika ukumbi wenyewe unahitaji matengenezo makubwa ili uoanena hadhi ya kumbi za mikutano ya mabunge, kiujumla ukumbi unahitaji matengenezo makubwa ili uweze kutumika tena kwa shughuli za Baraza.

Dawa ya kutibu ugonjwa huu wa saratani ya ubovu wa majengo ni kuingiziwa fedha ipasavyo ili yaweze kushughulikiwa ijapokuwa kwa awamu.

Kuhusu nyumba ya Mhe. Spika iliyopo Uzunguni, Wete hali yake siyo mbaya ila tatizo kubwa liliopo hivi sasa katika nyumba hiyo ni ukosefu wa maji safi ya matumizi, kwani hulazimika kununua maji kila wanapopata wageni.

3. Kamati inaishauri na kuisisitiza Ofisi ya Makamu wa Pili wa Serikali kulishughulikia suala la echo katika Ukumbi wa Baraza la Wawakilishi pamoja na jengo zima la Baraza. Suala hili kila mara huwa linazungumzwa lakini utekelezaji wake umekuwa si wa kuridhisha kwani huondoka kwa muda mfupi na hali kujirudia tena pale pale.

Aidha suala la mchwa ndani ya majengo ya Baraza pamoja na ukumbi wenyewe. Kamati inashauri suala hili lisimamiwe ipasavyo ili kuepusha athari ambazo zinaweza kuepukwa.

TUME YA UCHAGUZI:

Tume ya Uchaguzi Zanzibar imeendelea kutekeleza majukumu yake kama ilivyopangiwa ikiwemo kufanya maandalizi ya Uchaguzi Mkuu wa Oktoba 2015 kwa kuendelea na zoezi la ugawaji wa Shahada za wapiga kura Unguja na Pemba.

Aidha Tume pia inaendelea kumaliza hatua za mwisho za zoezi la uchunguzi wa idadi, majina na mipaka ya majimbo zoezi ambalo linategemewa kumalizika kabla ya mwezi wa Aprili, 2015.

CHANGAMOTO:

Mbali na utekelezaji wa majukumu yake kamati ilibaini changamoto zifuatazo katika Tume ya Uchaguzi:-

1. Kamati ilibaini Tume ya Uchaguzi Pemba haina majengo yake yenyewe ya kufanyia kazi. Ofisi imo katika jengo kongwe ambalo wamelirithi kutoka Wizara ya Biashara, licha ya matengenezo jengo hili haliendani na mazingira ya kiuchaguzi kwani lipo barabara kuu, limezungukwa na maduka na halina mlango wa kutokea wakati wa dharura.
2. Aidha, Kamati pia kwa Pemba Ofisi za Tume za Wilaya zote zimo katika majengo ya Ofisi za Wakuu wa Wilaya hali ambayo inapunguza muono wa uhuru katika masuala ya kiuchaguzi.
3. Ufinyu wa Bajeti.
4. Ukosefu wa elimu ya uraia miongoni mwa wananchi.

5. Kutochukuliwa kwa vitambulisho vikongwe vya wapiga kura kwa upande wa Pemba. Ni vitambulisho 234 tu ambavyo vimechukuliwa kati ya vitambulisho 737, licha ya njia mbali mbali za kupasha habari kutolewa.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inaishauri Tume ya Uchaguzi Zanzibar kufanya kazi zake kwa mujibu wa sheria za nchi ili kuepusha vitendo vya uvunjifu wa amani hasa katika vipindi vya Uandikishaji na Uchaguzi wenyewe.
2. Aidha Kamati inapenda kuishauri Tume kuendelea kutoa elimu ya uraia kwa wananchi na kujua haki zao na mipaka yao kwa mujibu wa sheria. Elimu hii zaidi juu ya masuala yanayohusu mambo ya Uchaguzi na wajibu na haki za raia pamoja na masuala yanayohusu haki za binaadamu.

OFISI KUU PEMBA

Kamati ilitembelea Pemba katika kipindi cha Disemba 2014 na Februari 2015 na kubaini changamoto zifuatazo:-

- a) Uingizwaji wa fedha za O/C usioridhisha kwa upande wa Pemba (Oktoba-Disemba 2014, (57%)
- b) Ukosefu wa nyumba/makaazi pamoja na upungufu wa gari/usafiri kwa Mhe. Makamu wa Pili wa Rais.
- c) Ukosefu wa vifaa kwa Idara ya maafa Pemba, hii ni kutokana na kwamba vifaa vyote vya Idara hiyo huwepo Makao Makuu Unguja, na hivyo vinavyoatarajiwa kuwasili bado havijawasili mpaka sasa.
- d) Kukosekana kwa Ofisi za Mhe. Spika na Katibu katika jengo la Baraza Pemba, Aidha, kuna ukosefu wa chumba cha wageni.

MAONI NA USHAURI WA KAMATI:

1. Kamati inashauri Jengo la Baraza la Wawakilishi Pemba lifanyiwe marekebisho makubwa ili vikao vya Baraza viweze kufanyika Pemba, kinyume na hivyo kwa hali ilivyo sasa vikao haviwezi kufanyika Pemba.
2. Kamati pia inashauri suala la maji katika nyumba ya Mhe. Spika litafutiwe ufumbuzi wa haraka kwani bila ya maji nyumba haikaliki.
3. Aidha Kamati inaendelea kushauri juu ya suala la usafiri na makaazi kwa Viongozi Wakuu lazima liwekewe bajeti yake maalum na litekelezwe kwa umakini na uangalifu mkubwa kwani makaazi ni stara na si busara kuendelea utaratibu unaotumika hivi sasa.
4. Elimu ya maafa itolewe kwa wananchi wote kupitia Shehia zao ili lile lengo lililokusudiwa liweze kufikiwa. Kwani maafa yanayowakumba ni watu, hivyo ni vyema mkazo ukawekwa katika kuwapa elimu hasa wale walioko vijijini ili waweze kukabiliana na Maafa mbalimbali pale yanapotokea.

5. Elimu juu ya uendeshaji wa miradi hasa ya TASAF III itolewe kwani ni nyenzo muhimu sana ili kufanya miradi hiyo kuwa yenye tija na endelevu na mwishowe kufikia malengo yaliyokusudiwa ya kuondosha umaskini nchini.
Aidha Kamati inaishauri Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kuhusiana na miradi ya TASAF licha ya kuwa wana mpango wa kufanya tathmini lakini wazidi kuangalia matokeo yake kwa wananchi wetu(*effectiveness*) kwani inaonekana haiwabadilishi katika maisha yao ya kila siku.
6. Kamati pia inashauri kufanywa kwa Semina juu ya Changamoto na mafanikio ya Mfuko wa Jimbo. Jambo hili litasaidia kuwapa uelewa Wajumbe na kufahamu umuhimu na wajibu wao wa kufanya marejesho ya mahesabu kama sheria inavyotaka.

MAAGIZO YA KAMATI KWA OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS:

- a. Kamati inaishauri Serikali kulichukulia uzito suala la Idara ya Maafa, kwani inaonekana haipewi uzito kama vile inavyotakikana. Na hili ikiwa na pamoja na uanzishwaji wa Mfuko wa Maafa.
- b. Jengo la Ofisi ya Baraza la Wawakilishi Pemba liimarishwe ili liweze kutumika kama ilivyokusudiwa.
- c. Kamati inatoa agizo kwamba fedha zote za o/c kwa upande wa Pemba ni lazima zipelekwe Pemba tena kwa wakati na kwa kiwango kile kile kilichoidhinishwa na Baraza ili kazi ziweze kufanyika kama zilivyopangwa.
- d. Tume ya Utumishi Serikalini ikamilishe zoezi la uajiri wa nafasi zote zilizooombwa na Ofisi ya Makamu wa Pili Pemba haraka iwezekanavyo.
- e. Kamati aidha ina
- f. taka suala la *escort* za viongozi kuangaliwa upya na kwa umakini zaidi ili kuhakikisha usalama wa viongozi wetu. Kamati inaitaka SMZ kupitia Wizara ya Fedha kutolikimbia na kulikwepa jukumu hili hasa kwa Mhe. Makamu wa Kwanza wa Rais na Mhe. Makamu wa Pili wa Rais ili kulinda hadhi na heshima za viongozi hawa.
- g. Kamati inaiagiza Ofisi ya Baraza kukamilisha Rasimu ya Mswada wa Utawala wa Baraza kwa lengo la kuimarisha Baraza la Wawakilishi liweze kujitegemea na kujiendesha katika kazi zake.
- h. Kamati pia inaiataka serikali kuja na mpango wa jinsi gani wamejipanga kulitafutia ufumbuzi suala la makaazi ya Mhe. Makamu wa Kwanza na Mhe. Makamu wa Pili wanapokuwa Pemba.

SEHEMU YA TATU

HITIMISHO

Kwa ujumla Kamati imeweza kufanikisha majukumu yake kwa kufuatilia utekelezaji wa kazi katika Taasisi zilizoainishwa katika ripoti hii kwa ufanisi mkubwa.

Kamati pia inashukuru jitihada zinazochukuliwa na Taasisi hizo katika utekelezaji wa kazi zao ambapo Kamati imeweza kutoa maelekezo, ushauri na maagizo ambayo inaamini yataweza kusaidia kutekeleza majukumu ya Serikali kwa ufanisi kupitia Ofisi ya Rais, Ikulu na Utawala Bora, Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais na Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais.

Pia kamati inatoa shukrani kwa wale wote waliofanikisha kazi za kamati kwa mwaka wa fedha 2014/2015 na pia kuwezesha taarifa ya kamati kutayarishwa na kuwasilishwa kunakohusika. Aidha, kamati inamshukuru kwa dhati Mhe Spika, Katibu wa Baraza la Wawakilishi, watendaji wote wa Serikali, Watendaji wa Baraza la Wawakilishi na wote waliofanikisha kazi za Kamati.